

עקרונות בניהול התערבות חינוכית לקראת יום השנה לאירועי שבעה באוקטובר 2023 לצוותי החינוכי בגני הילדים

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

אגף בכיר - שירות פסיכולוגי ייעוצי

מנהלות גן יקרות,

מערכת החינוך נערכת לקראת ציון יום השנה לאירועי השבעה באוקטובר 2023 מתוך שאיפה לעמוד לצד הקהילה החינוכית, להוביל מהלכי שיח ותמיכה שיכירו בכאבי הזיכרון האישיים, המשפחתיים והקהילתיים, ולאפשר לקהילה לבטא אותם בתנאים של רגישות, כבוד ותמיכה בדגש על תקווה וחוסן.

חגים, מועדים וימי זיכרון הם חלק בלתי נפרד מההוויה החינוכית, כבר בגיל הצעיר. ציון מועדים בגני הילדים מאפשר פיתוח זיקה ושייכות לקהילה. בתקופות משבר כואבות, פעולות שמדגישות את השייכות מפחות בילדים ובמבוגרים תקווה וחוסן. בתכנון היום בגן יש להפעיל שיקול דעת ורגישות ולהתאים את אופיו לגיל הילדים, לשלב ההתפתחותי ולמאפייני קהילת הגן.

כמבוגרים אנו רוצים לגונן על ילדים צעירים מזוועות המלחמה ולמנוע מהם חשיפה לצער ולכאב. יחד עם זאת, לאירועי השבעה באוקטובר השלכות רבות על החברה הישראלית ברמה הפרטית והלאומית וליום הזיכרון תהיה נוכחות בתקשורת ובמרחב הציבורי. משום כך חשוב שנמצא את הדרך המותאמת והרגישה לייצוג היום בגן הילדים ולהסביר להורים את חשיבות השיח על מנת שהם יוכלו להוות עוגן עבור ילדיהם ולתווך עבורם את המציאות (הנחיות לשיח עם ההורים ומכתב להורי הגן מצורף בהמשך).

חשוב לפעול על פי הנחיות חוזר מנכ"ל יום הזיכרון הלאומי לאירועי שבעה באוקטובר 2023 ומלחמת חרבות ברזל

מציאות המלחמה משותפת לכל הקהילה החינוכית, במעגלי קרבה וחשיפה שונים, וכל אחת ואחד מכם עובר מזה שנה דרך אישית, משפחתית וקהילתית לא פשוטה. יום זיכרון עשוי להציף בכן את חוויות ההתמודדות האישית והמקצועית להן נדרשתם לאורך השנה הארוכה. שנה בה עמדתן במסירות וברגישות לצד ילדי הגן, עמיתים ומשפחות בהתמודדויות קשות וכואבות. חשוב שתהיו קשובות לליבכן ושתתנו מקום לחוויה האישית שלכן; לדאגה, לכאב, לאובדן, לצער שחוויתן אתן או שחוו הקרובים אליכן ולתקווה בה אתן מחזיקות. מצאו מה מחזק אתכן ותומך בכן ואל תישארו לבד. במידת הצורך שתפו את הצוות התומך.

פעולות ועקרונות התערבות

מיפוי מעגלי פגיעה מבעוד מועד יסייע לאתר אנשי צוות, ילדים ומשפחות במעגלי פגיעה קרובים שזקוקים לרגישות גבוהה ולתשומת לב מיוחדת: קרוב משפחה שנהרג השנה, קרוב משפחה שנהרג בעבר, קרוב משפחה חטוף, קרוב משפחה ששב מהשבי, קרוב משפחה פצוע, מתמודדים עם משבר משפחתי מורכב, קרוב משפחה מגויס וילדים או אנשי צוות שמשפחתם פונתה מבתים.

יש להיערך מבעוד מועד לציון יום הזיכרון באופן המותאם לצורכי הקהילה ולמאפייני הגן. ככל שצוות הגן וההורים יהיו שותפים לתכנון מועד זה הדבר יגביר את תחושת השייכות והביטחון שלהם ויסייע בהתאמת ציון יום הזיכרון לקהילת הגן.

יש לגלות רגישות לכל הילדים והמשפחות במעגלי הפגיעות שתוארו, בדגש על משפחות שחוו שכול ואובדן או משפחות חטופים. חשוב לתת מקום לדרכי ההתמודדות השונות של כל משפחה ולפעול בתיאום עם המשפחות וברגישות לבקשותיהן. **בכל התלבטות מומלץ לפנות למערך התומך של הגן העומד לרשותכן.** חשוב לגלות רגישות לילדים ולמשפחות בהן בן משפחה משרת בכוחות הביטחון ולשים לב לצורכיהם בתקופה זו בפרט ולאורך כל שנת הלימודים בכלל.

חשוב ליידיע את כלל ההורים בדבר הפעילויות המתוכננות. בנוסף, חשוב לשתף באופן אישי את הורי התלמידים שמצויים במעגלי פגיעה קרובים בדבר השיח ופעולות הזיכרון, ולחשוב עמם על מידת המעורבות של ילדם בפעילויות ועל האופן בו ילדם יחוש מוגן. חשוב להעביר לילדים ולהורים מסר של בחירה כדי לאפשר להם לחוש מוגנים ובעלי יכולת השפעה. לעזרתכן, מכתב להורי הגן.

במידה שידוע מראש כי מי מנשות הצוות הקבועות תעדר במועד יום הזיכרון מסיבות אישיות - חשוב לוודא שהמחליפה מכירה את התכנון, ההנחיות החינוכיות וילדים בעלי רגישות גבוהה.

- נשמור על שגרת יום מוכרת, אשר משרה על ילדי הגן תחושת ביטחון.
- נגלה רגישות והכלה כלפי מגוון התגובות שיעלו ילדי הגן.
- נתכנן את המסרים החינוכיים באופן מותאם לקהילת הגן ולשלב ההתפתחותי של הילדים. לרשותכן [מערכים של מאגרי כ"ח](#) מותאמים לתקופה זו.
- **נמנע משימוש בתכנים, המחשות פיזיות והצגת תמונות בעלות תכנים מאיימים.**
- **רק במידה שהילדים מעלים את נושא החטופים**, רצוי להתייחס לכך: "אנו מקווים ומחכים שכל החטופים יחזרו במהרה". להרחבה אתן מוזמנות לעיין במסמך [לניהול שיח בסוגיות רגישות בגן הילדים](#)

חשוב לזכור כי אנו מצויים בפתחה של שנת לימודים והילדים עודם בהסתגלות למסגרת החינוכית, לכן יש להפעיל שיקול דעת בבחירת הפעילויות ברגישות לצורכי הילדים ולמעגלי הפגיעות.

דגשים מיוחדים לעבודה עם צוות הגן

- חשוב שהצוות יהיה מודע לרגשות ולתחושות שימים אלו מעוררים בו ומומלץ לקדם שיח פתוח ומאפשר בין אנשי הצוות על מנת ליצור תחושת שייכות וביטחון.
- חשוב לפעול מתוך רגישות לאנשי צוות אשר חוו את אירועי שבעה באוקטובר והמלחמה במעגלי פגיעות שונים. מומלץ לשוחח איתם כבר בפתח השנה, להביע התעניינות ואכפתיות, להכיר את דרכי ההתמודדות של כל אחת מנשות הצוות ואת צורכיהן ולהציע להן מנגנוני תמיכה וליווי.

נשות חינוך יקרות,

אנו בטוחות כי אתן עושות כל שביכולתכן כדי שימים מיוחדים אלה יקבלו את הכבוד ואת הרגישות הראויים להם, תוך שמירה על נפשם הרכה של ילדי הגן ותוך כבוד למשפחותיהם. אנא היו קשובות גם לעצמכן ושתפו את עמיתיכן או את יקיריכן בהתמודדות, ואל תישארו לבד.

זכרו, כמו תמיד – הצוות הטיפולי והפיקוח זמינים כלן, ובעת הצורך אפשר לפנות גם למוקד הסיוע הרגשי של משרד החינוך בטלפון שמספרו 6552*, שלוחה 5.

בתפילה לשובם הביתה של החטופים והחטופות, לביטחונם של החיילים והחיילות, להחלמתם של הפצועים והפצועות, ובתקווה לימים של ביטחון, יציבות ושלווה.